

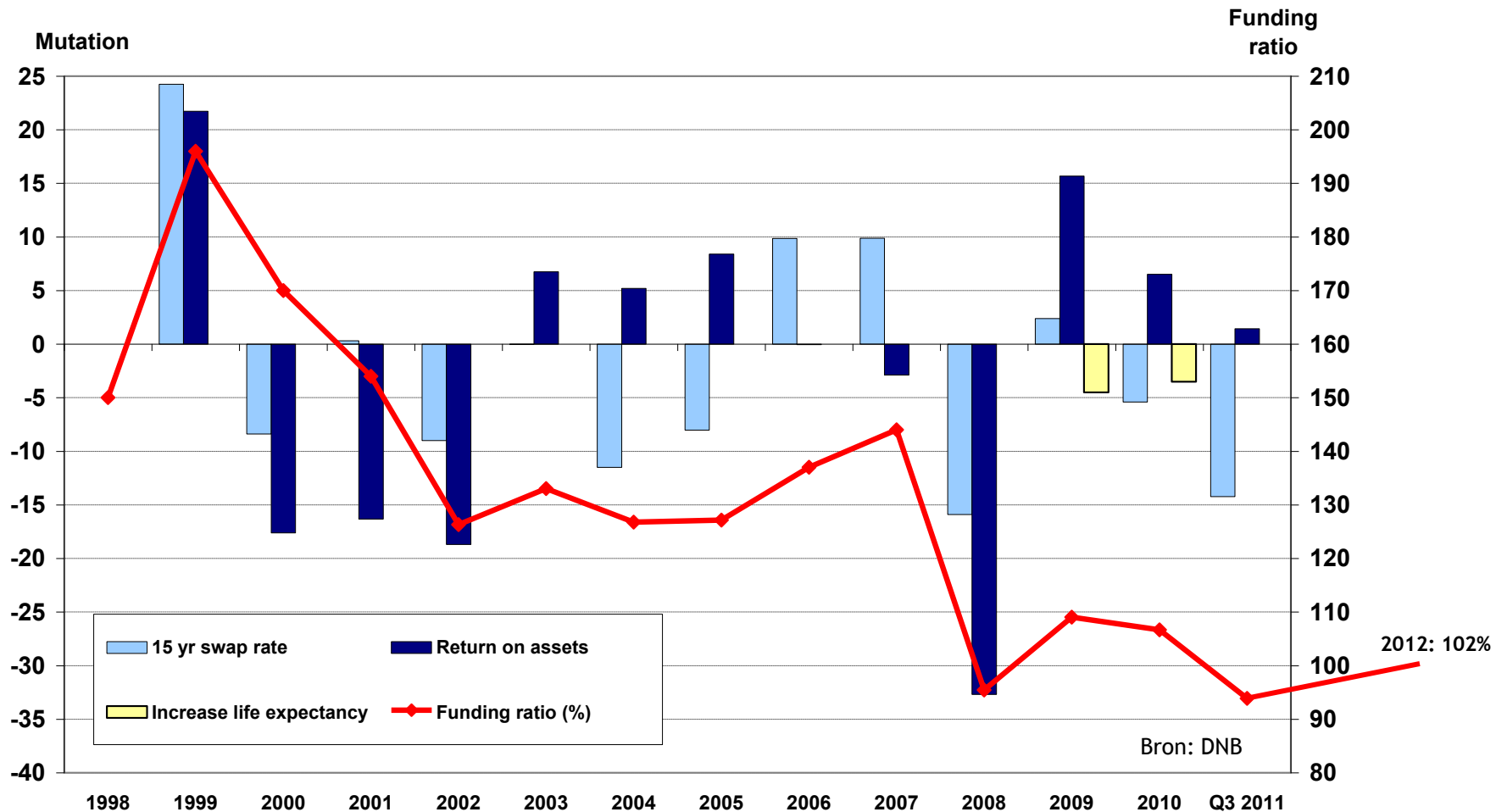

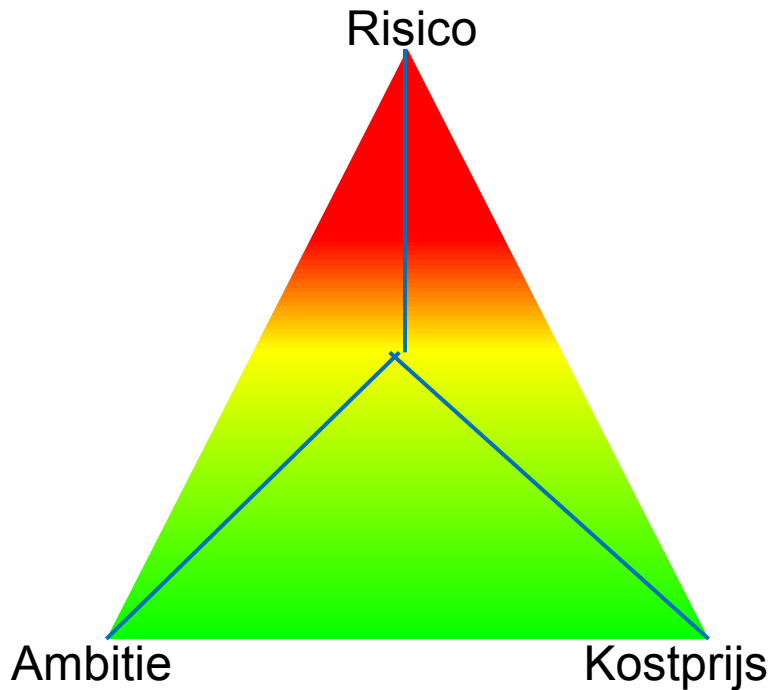
Pensioenactualiteiten

Vereniging van DSM Gepensioneerden
27 maart 2013

Toelichting door Gerard Rutten

Nederlandse Pensioenfondsen: sterke daling van de dekkinggraad

Ontwikkelingen:

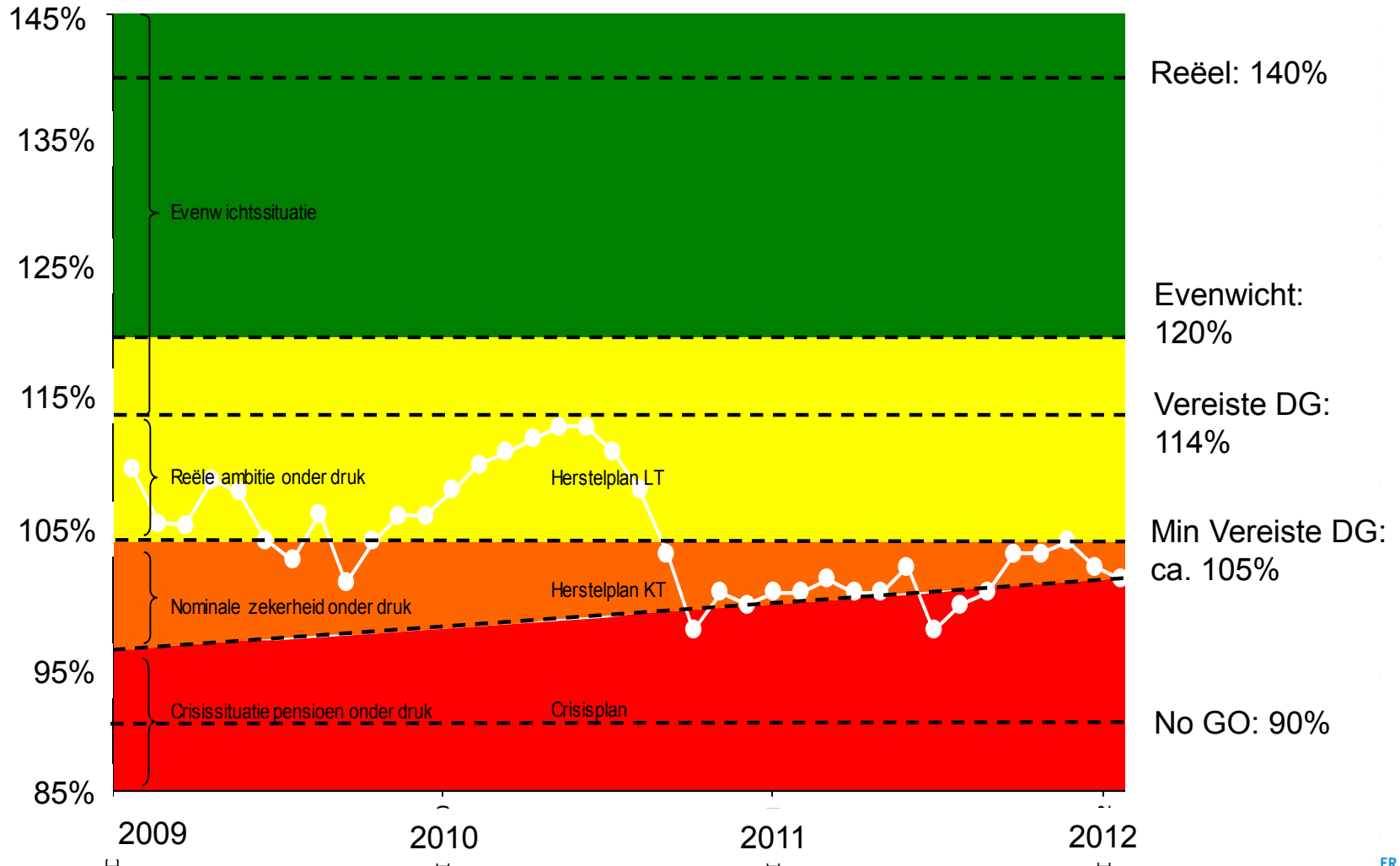
- Risiko's nemen toe (langleven, premiekracht, markten,...)
- Kostprijs neemt toe (vergrijzing, langlevens, rente,...)

Maar men kan/wil:

- Premies niet verhogen
- Ambitie niet verlagen
- Risiko's niet verhogen

Ook bij Pensioenfondsen DSM NL...

Dekkingsgraad

Pensioenambitie sociale partners DSM Nederland

4

- Bij DSM Nederland: uitkeringsovereenkomst met een **CDC financiering**.
- **Vaste premie 22%** ten behoeve van middelloonregeling met jaaropbouw van 2%
 - Niet alleen indexatierisico bij deelnemers, maar ook premie en opbouw risico.
- **Uitkeringsovereenkomst**: nominaal contract, dus “zekerheid”.
 - Vanuit FTK gezien (97,5% zekerheid).
 - Vanuit verwachtingen deelnemers.
- **Indexatieambitie** (voorwaardelijk):
 - Actieven indexeren met de looninflatie (incl. gegeven staffel).
 - Niet-actieven indexeren met de prijsinflatie (incl. gegeven staffel).
 - Toeslagverlening gefinancierd uit beleggingsrendement.

Realisatie van de pensioenambitie: spanning op beoogde zekerheid en toeslagen....

5

- Uitkeringsovereenkomst: nominaal contract dus “zekerheid”.
 - minimaal vereiste dekkingsgraad ca. 105%
 - dekkingsgraad ultimo 2012 is 103%
 - vereiste dekkingsgraad 114%.
- Indexatieambitie:
 - aktieven indexeren met looninflatie (CAO) - achterstand -/-3,02%
 - inaktieven indexeren met prijsinflatie - achterstand -/-9,35%

Financiële opzet (premie, indexatie, buffers) is in evenwicht bij een nominale dekkingsgraad van grosso modo 120% tot 125%.

Aanpak pensioenproblematiek: vier sporen

- **Nieuwe (voorwaardelijke) Pensioencontracten:**
 - Pensioenakkoord een goede aanzet (langleven, schokbestendig);
 - voor verbetering dekkingsgraad is (nog) meer nodig (opgebouwde rechten).
- **Toezichtskader (Pensioenwet):**
 - FTK-1 herijking
 - FTK-2 in lijn met voorwaardelijkheid pensioencontracten: disconteringsvoet (rente) in lijn met de risicodeling in het pensioencontract.
- Aanpassing van de **Governance** in het licht van de (her)verdeling van de risico's;
- **Communicatie:** deelnemers informeren wat de ambitie (zachte rechten) is maar ook waar ze op kunnen rekenen (zekerheid).

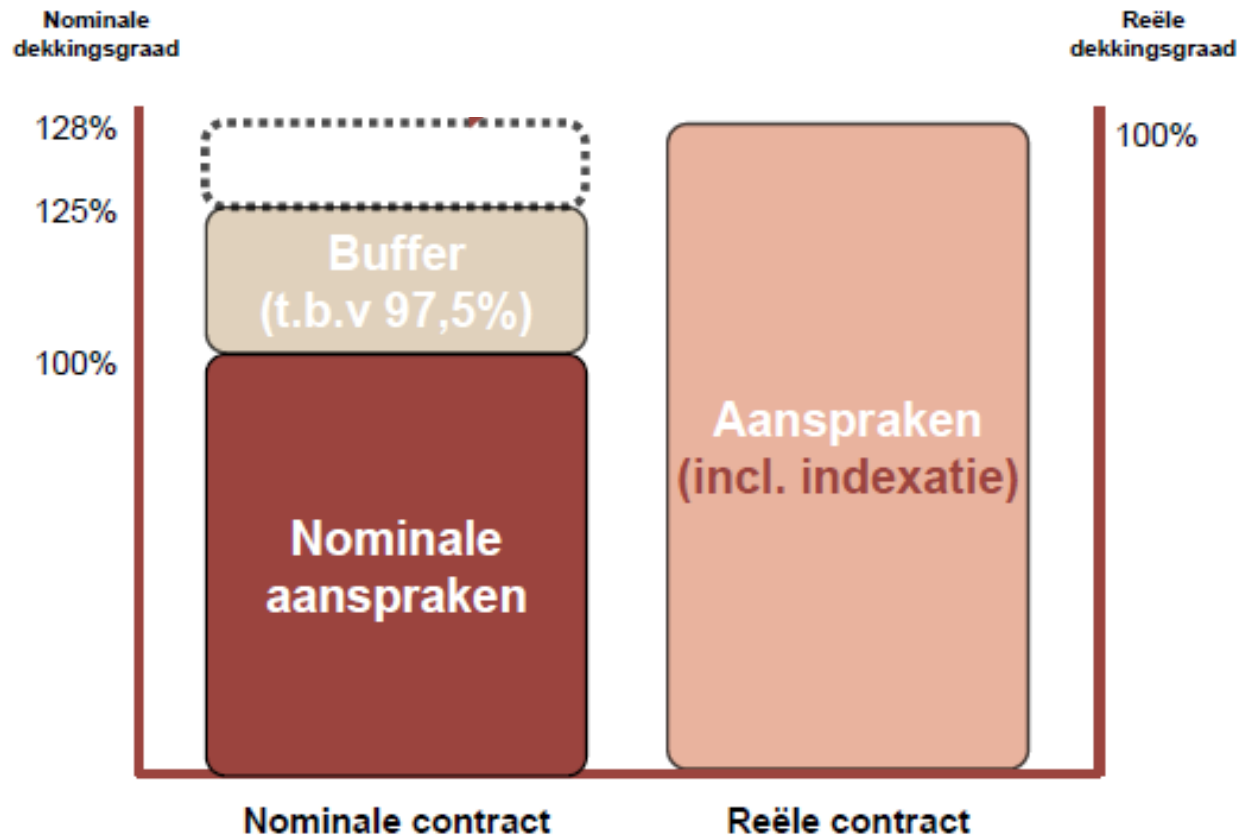
Pensioenakkoord

- Nederland uniek pensioenstelsel
- Maar houdbaarheid is in het geding (o.a. door grote, onbeheersbare kostenstijging)
- Daarom zijn aanpassingen in 2e pijler noodzakelijk, in samenhang met 1e pijler (AOW)
- Met instandhouding van *collectiviteit*, *solidariteit* en *verplichtstelling*

Voorwaardelijk (reëel) pensioencontract

- Van nominale rechten (met voorwaardelijke indexatie) naar een reëel **rendementsafhankelijk** pensioencontract;
- Pensioenakkoord: ***“bij de in de afgelopen jaren bereikte premieruimte de pensioenambities voortaan passend moeten zijn en exogene ontwikkelingen terzake levensverwachting en financiële markten moeten worden opgevangen (premiestabilisatie)”***;
 - Aanpassingsmechanisme stijgende levensverwachting;
 - Aanpassingsmechanisme financiële schokken;
 - Premiestabilisatie;

Nominale contract vs reële contract

Aanpak pensioenproblematiek: vier sporen

- ✓ **Nieuwe (voorwaardelijke) Pensioencontracten:**
 - Pensioenakkoord een goede aanzet (langleven, schokbestendig);
 - voor verbetering dekkingsgraad is (nog) meer nodig (opgebouwde rechten).
- **Toezietskader (Pensioenwet):**
 - FTK-1 herijking
 - FTK-2 in lijn met voorwaardelijkheid pensioencontracten: disconteringsvoet (rente) in lijn met de risicodeling in het pensioencontract.
- Aanpassing van de **Governance** in het licht van de (her)verdeling van de risico's;
- **Communicatie**: deelnemers informeren wat de ambitie (zachte rechten) is maar ook waar ze op kunnen rekenen (zekerheid).

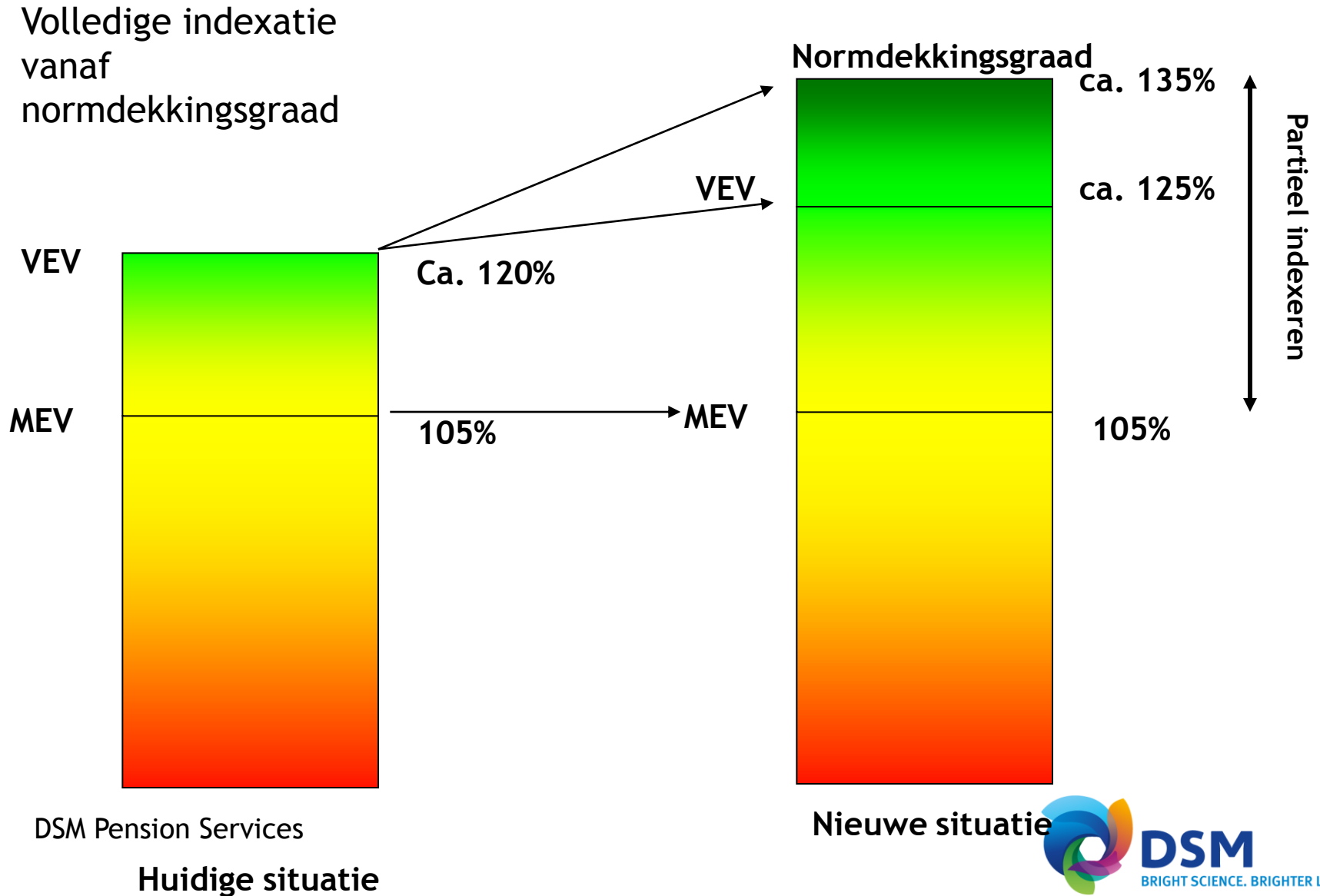
Doelstelling van nieuw FTK:

doen wat je zegt, zeggen wat je doet....

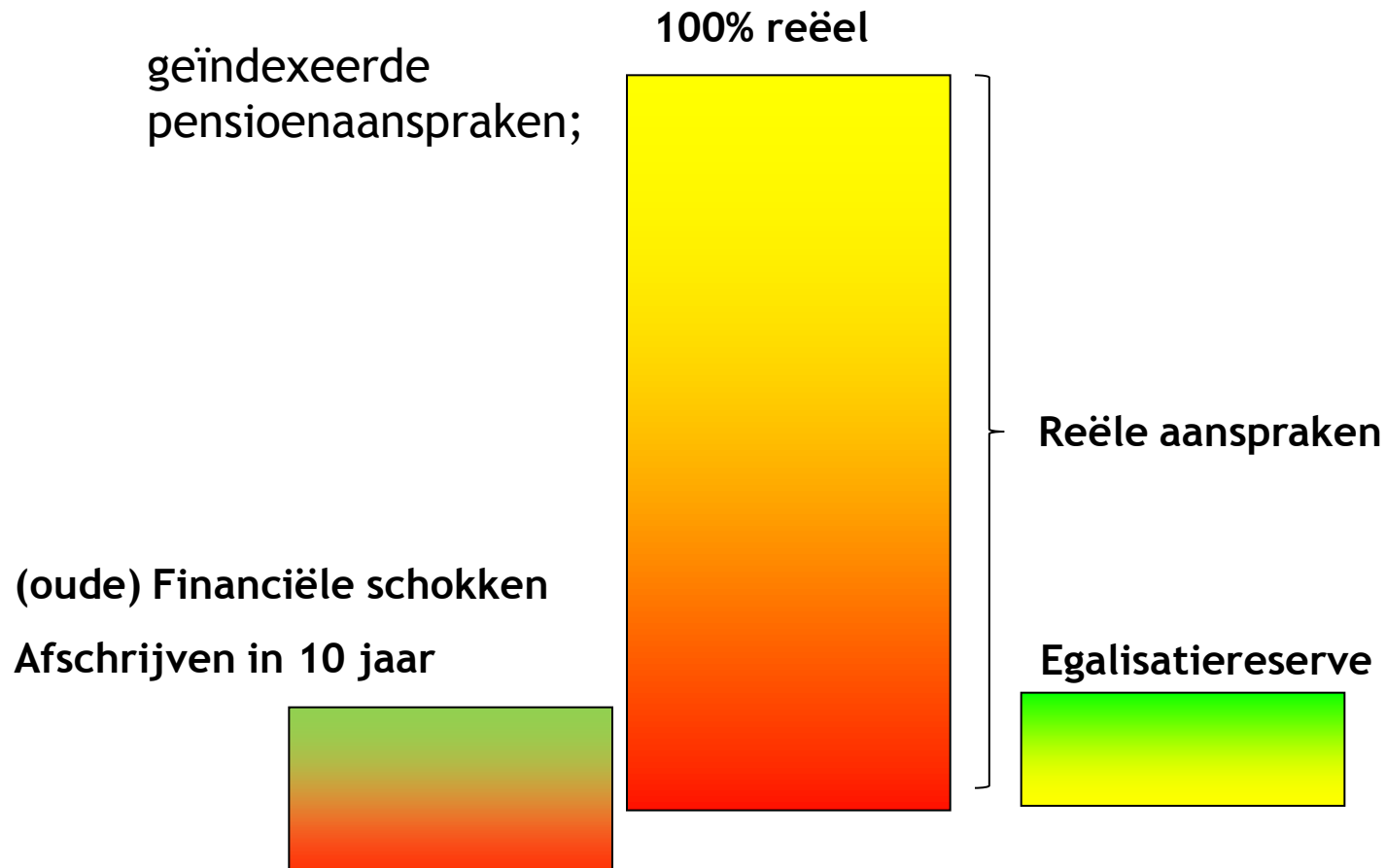
- Op voorhand expliciete afspraken maken over toedeling van risico's;
- Voorwaardelijke pensioencontracten mogelijk maken waardoor schokken in financiële markten en levensverwachting worden gespreid;
- Adequate financiële opzet (buffereisen)
- Helder communiceren over risico's;

Nominale contracten:

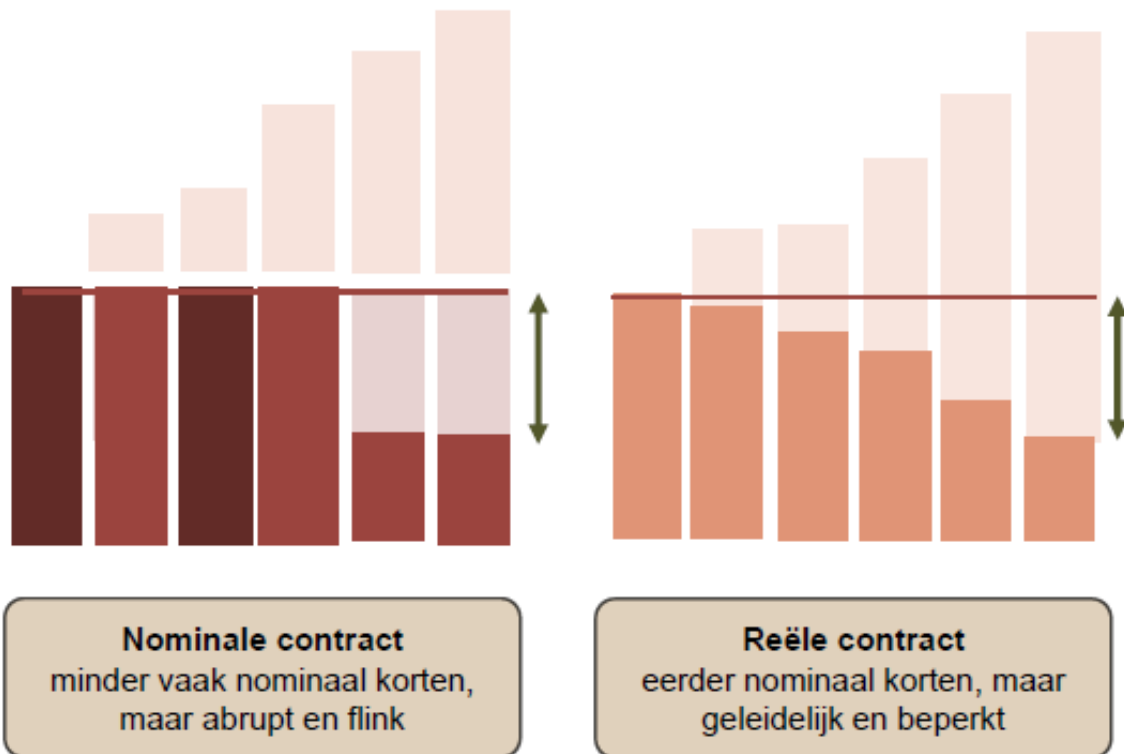
hoger vereist eigen vermogen

Reële contract

Sturing nominaal vs. reëel contract

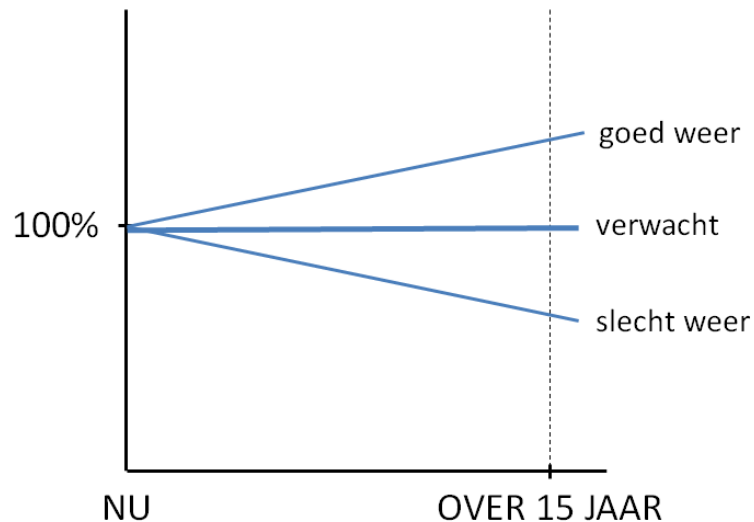
Invaren oude rechten

- Stichting van de Arbeid: voorkeur voor wettelijke voorziening die collectieve overgang op fondsniveau mogelijk maakt
- Kabinet toetst juridische haalbaarheid
- Terugvaloptie: individueel, vrijwillig invaren (wordt dan óók door kabinet onderzocht)

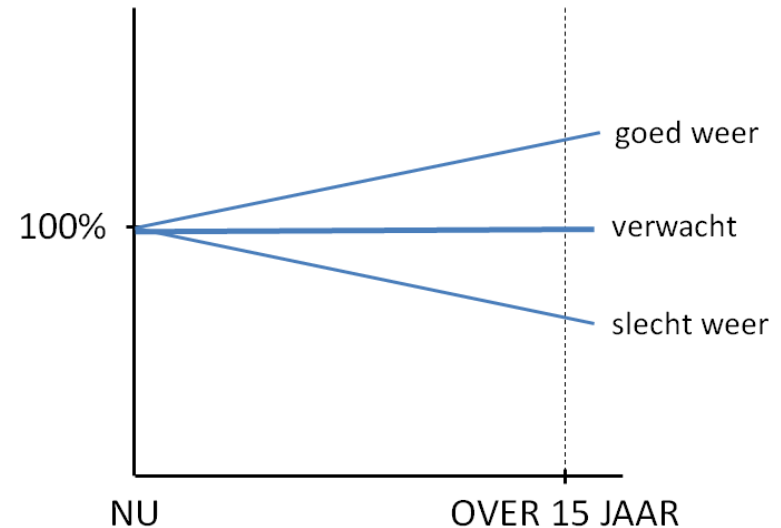
Plus: Onderzoek naar eventuele Europese consequenties.

Helder communiceren over het perspectief

IN HOEVERRE HALEN WE DE AMBITIE?

WAT BETEKENT DAT VOOR DE KOOPIKRACHT?

Regeerakkoord: fiscaal pensioenkader en AOW-leeftijd

	Pensioenopbouw		AOW ingang
	pensioenrichtleeftijd	opbouw	leeftijd
t/m 2012	65 jaar	2,25%	65 jaar
2013	65 jaar	2,25%	65 + 1 mnd
2014	67 jaar	2,15%	65 + 2 mnd
2015**	67 jaar	1,75%	65 + 3 mnd
2018			66 jaar
2021			67 jaar
Na 2021			PM

**** regeling bij DSM bovenmatig**

** Pensioenambitie gebaseerd op norm van 70% gemiddeld verdiende loon en veertig jaar werken;

** Omkeerregel niet meer van toepassing voor pensioenopbouw boven € 100.000,=

DSM Pension Services

Aanpak pensioenproblematiek: vier sporen

- **Nieuwe (voorwaardelijke) Pensioencontracten:**
 - Pensioenakkoord een goede aanzet (langlevens, schokbestendig);
 - voor verbetering dekkinggraad is (nog) meer nodig (opgebouwde rechten).
- ✓ **Toezietskader** (Pensioenwet):
 - FTK-1 herijking
 - FTK-2 in lijn met voorwaardelijkheid pensioencontracten: disconteringsvoet (rente) in lijn met de risicodeling in het pensioencontract.
- Aanpassing van de **Governance** in het licht van de (her)verdeling van de risico's;
- ✓ **Communicatie**: deelnemers informeren wat de ambitie (zachte rechten) is maar ook waar ze op kunnen rekenen (zekerheid).

3. Pension Fund Governance: in samenhang

1. Koşer Kaya Blok, in januari 2012 aangenomen in Eerste Kamer
2. **Wet Versterking Bestuur (incl. nota van wijziging)**
3. Wet Bestuur en Toezicht (aantal functies)
4. Code Pensioenfondsen en instelling monitor Commissie (wordt ontwikkeld)
5. Introductie van Algemene Pensioen Instelling

Herziening pension fund governance

Aanleiding

- Bevindingen commissie Frijns en DNB;
- Verschuiving risicodragerschap richting deelnemers en pensioengerechtigden;
- Overlap van taken van organen.

Uitgangspunten voor herziening

- Versterking van de deskundigheid intern toezicht
- Adequate vertegenwoordiging van alle risicodragers;
- Stroomlijning van taken en organen.

3. Pension Fund Governance

2. Wet Versterking Bestuur

1. *Paritair Bestuursmodel*
- 2 *Onafhankelijk Bestuursmodel*
3. *gemengd model (one tier)*

- bestuursmodel is verantwoordelijkheid van pensioenfonds maar *sociale partners kunnen hierover afspraken maken.*
- Invoering medio 2014

Governance: paritaire model

Paritair model		
Paritair Model	Paritair gemengd model	Paritair omgekeerd gemengd model
- Raad van Toezicht - Visitatie Commissie		
Bestuur: - Werkgever - Werknemers - pensioengerechtigden - Mogelijk 2 externe bestuurders	Uitvoerend bestuur: - Werkgever - Werknemers - pensioengerechtigden - Mogelijk 2 externe bestuurders Toezichthouden bestuur - Tenminste 3 externen	Uitvoerend bestuur: - Tenminste 3 externen Toezichthouden bestuur: - Werkgever - Werknemers - pensioengerechtigden - Mogelijk 2 externe bestuurders - Onafhankelijk voorzitter
Deelnemers- en Pensioengerechtigdenraad - Werknemers - pensioengerechtigden DSM Pension Services	Deelnemers- en Pensioengerechtigdenraad - Werknemers - pensioengerechtigden	Deelnemers- en Pensioengerechtigdenraad - Werknemers - pensioengerechtigden

Governance: onafhankelijk model

OnafhankelijkModel	Onafhankelijk gemengd model
- Raad van Toezicht - Visitatie Commissie - Drie onafhankelijke personen	
Bestuur: - externen	Uitvoerend bestuur: - Externe beroepsbestuurders Toezichthoudend bestuur: - Tenminste 3 externen
Belanghebbendenorgaan - Werkgever - Werknemers - -pensioengerechtigden	Belanghebbendenorgaan - Werkgever - Werknemers - -pensioengerechtigden

3. Pension Fund Governance: API

1. Premie Pensioen Instelling: PPI

- draagt geen financiële risico's
- individuele DC -regeling

2. Multi OPF

- sociale partners in het bestuur;
- gescheiden uitvoering van meerdere regelingen (ringfencing)

3. Algemene Pensioen Instelling: API

- 3.1 uitvoering van Nederlandse en Buitenlandse pensioenregelingen;
- 3.2 uitvoering van DB en (C/I)DC regelingen;
- 3.3 grensoverschrijdende uitvoering van pensioenregelingen;
- 3.4 benutten voordelen van schaalvergroting (uitvoeringskosten);
- 3.5 verminderen van bemensingsproblemen (governance)
- 3.6 bestuur niet noodzakelijk bemensd door sociale partners;
- 3.7 ringfencing toegestaan;
- 3.8 (per regeling) sociale partners in belanghebbendenorgaan.

Dank voor uw aandacht.....

DSM Pension Services